

Examenreglement 2025/2026

Ingangsdatum: 1 oktober 2025

REVIUS WIJK

Revis Lyceum - Wijk bij Duurstede vmbo-t en havo

(T4/H5 cohort 2024-2026)
(T3/H4 cohort 2025-2027)

Vastgesteld door de MR op 30 september 2025

VOORWOORD

Vanaf de bovenbouw van het voortgezet onderwijs krijg je te maken met (school-) examens. In het laatste jaar sluit je je schoolcarrière af met het landelijk Centraal Examen (CE), waarna je hopelijk je felbegeerde diploma in ontvangst kunt nemen. Het is van groot belang dat de (school-)examens goed georganiseerd worden, want er hangt veel van af voor leerlingen, maar ook voor de school zelf. Vandaar dit uitgebreide examenreglement. Hierin staan de spelregels vermeld die gelden op de schoolexamens en centrale examens. Daarnaast wordt uitgelegd hoe bij eventuele problemen bezwaar kan worden aangetekend (examencommissie, commissie van beroep).

Ik wens alle leerlingen veel succes met al hun (school-)examens!

Carry van Tetering
Directeur, Revis Lyceum Wijk bij Duurstede

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
ALGEMEEN.....	5
1.1 Vaststelling Examenreglement	5
1.2 Begripsbepalingen.....	5
1.3 Toelating tot het eindexamen	6
1.4 Afnemen eindexamen	6
1.5 Onregelmatigheden	6
1.6 Commissie van Beroep	7
1.7 Geheimhouding	7
1.8 Bewaren en inzien examenwerk	7
1.9 De Examencommissie.....	8
1.10 Taken van de examensecretaris	9
2. INHOUD VAN HET EXAMEN	9
2.1 Examenprogramma	9
2.2. Indeling eindexamen; profielwerkstuk	10
2.3 Keuze van eindexamenvakken	10
2.4 Examen op een hoger niveau	10
2.5 Eindexamenvakken	10
3. HET SCHOOLEXAMEN	10
3.1 Programma van Toetsing en Afsluiting	10
3.2 Vaststelling Programma van Toetsing en Afsluiting	11
3.3 Wijziging Programma van Toetsing en Afsluiting	11
3.4 Schoolexamen	12
3.5 Gang van zaken m.b.t. het schoolexamen	12
3.6 Beoordeling en totstandkoming cijfers van het schoolexamen	13
3.7 Herkansing toetsen schoolexamen	14
3.8 Herexamen schoolexamen bij vakken zonder centraal examen (uitvoeringsbesluit WVO artikel 3.16	14
3.9 Resultaten schoolexamen.....	14
3.10 Verhinderung deelname schoolexamen	16
3.11 Gebruik van generatieve AI (Artificial Intelligence)	16
3.12 Procedure bij klachten, bezwaar en beroep.....	16
4. HET CENTRAAL EXAMEN	16
4.1 Tijdvakken en examendata	16
4.2 Verhinderung deelname centraal examen.....	17
4.3 Gang van zaken m.b.t. het centraal examen	17
4.4 Bepaling eindcijfer en beoordeling.....	18
5. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING	19
5.1 Vaststelling uitslag	19
5.2 Uitslagregels	19
5.3 Bekendmaking uitslag	20
5.4 Herkansing centraal examen	20
5.5 Diploma en cijferlijst	21
6. OVERIGE BEPALINGEN	21
6.1 Afwijking wijze van examineren bij handicap of ziekte	21
6.2 Spreiding voltooiing eindexamen.....	22
6.3 Bewaren examenwerk (artikel 4.39 Uitvoeringsbesluit WVO)	22
6.4 Maatwerkdiploma	22
7. SLOTBEPALINGEN.....	23

ALGEMEEN

1.1 Vaststelling Examenreglement

- 1.1.1 Het examenreglement wordt vastgesteld door het bevoegd gezag. Voor wat de centrale teksten betreft, gebeurt dit na instemming van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) van de CVO Groep. Hoofdstuk 3 in dit examenreglement wordt aangevuld door de schoolleiding van de afzonderlijke scholen, aangezien dit het schoolexamen betreft en de werkwijze per school kan verschillen. Dit deel van het examenreglement wordt ter instemming voorgelegd aan de Medezeggenschapsraad (MR) van de eigen school. Het instemmingsrecht van de MR beperkt zich tot die onderdelen van het examenreglement die niet aan de GMR zijn voorgelegd.
- 1.1.2 Indien daartoe noodzaak is, kan het bevoegd gezag het reglement tussentijds wijzigen.
- 1.1.3 Het eindexamen is geregeld in de Wet op het Voortgezet Onderwijs 2020 (WVO) en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.
- 1.1.4 Het examenreglement is noodzakelijk volgens artikel 2.60 van de WVO. Dit examenreglement wordt uiterlijk 1 oktober beschikbaar gesteld aan de examenkandidaten en aan de inspectie beschikbaar gesteld via internetschooldossier. Ook wordt het gepubliceerd op de website van de school.
- 1.1.5 Het examenreglement is van toepassing op de leerlingen van de CVO Groep Zuidoost Utrecht in het vmbo (bb, bk, gl/tl) en in de Tweede Fase van havo en vwo.

1.2 Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

Bevoegd gezag: het bestuur van de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs voor Zuidoost-Utrecht statutair gevestigd te Zeist.

Bestuur: het College van Bestuur van de CVO Groep.

Rector/directeur: persoon die door het bestuur is aangesteld als rector/directeur van een school van de CVO Groep Zuidoost Utrecht.

SL: schoolleiding

Examencommissie: door de rector/directeur benoemde commissie, conform artikel 2.60.d van de WVO, die verantwoordelijk is voor het organiseren en het verloop van de examens.

Examensecretaris: degene die, conform artikel 2.51.a van de WVO, per afdeling is belast met de praktische organisatie van de (centrale) examens en degene die de regelgeving omtrent de examens voor de school volgt en toepast. Dit is ook de persoon die voor de leerlingen het aanspreekpunt is om voorzieningen voor leerlingen te regelen bij het maken van de (centrale) examens. De examensecretaris maakt deel uit van de examencommissie en draagt zorg voor het aanleveren van de benodigde documenten inzake het examen bij de Onderwijsinspectie.

Examinator: degene die is belast met het afnemen van het examen.

Commissie van beroep: de Commissie van Beroep als bedoeld in artikel 2.63 WVO.

Examendossier: geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door de rector/directeur gekozen vorm.

Examenreglement: conform artikel 2.60 WVO stelt het bevoegd gezag een examenreglement vast.

Kandidaat: ieder die door de rector/directeur tot het eindexamen is toegelaten.

Gehandicapte kandidaat: iedere kandidaat met een motorische of zintuigelijke beperking.

MR: medezeggenschapsraad voor elke afzonderlijke school.

GMR: gemeenschappelijke medezeggenschapsraad voor de gehele CVO Groep.

Schoolexamen: dat deel van het examen, waarvan de stof, de opgaven en de normering door de examinatoren worden vastgesteld.

Centraal examen: dat deel van het examen, waarvan de stof, de opgaven en het tijdstip van afnemen door de Minister van OCW worden vastgesteld.

Deeleindexamen: een examen in één van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken.

Recht op inzage: een kandidaat heeft het recht examenwerk in te zien met als doel te leren van gemaakte fouten en een feitelijke controle op de optelling van toegekende punten. De inzage kan niet leiden tot aanpassing van het cijfer op basis van een inhoudelijke discussie. Het recht op inzage van schoolexamens vervalt na afronding van het centraal examen.

PTA: Programma van Toetsing en Afsluiting van het schoolexamen.

Praktische opdrachten: opdrachten die dienen om vaardigheden te toetsen.

Handelingsdeel: het handelingsdeel bestaat uit het uitvoeren van een aantal handelingsopdrachten; handelingsopdrachten zijn praktische opdrachten die naar het oordeel van de leraar/examinator voldoende of goed moeten zijn uitgevoerd.

Profielwerkstuk: een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen, die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel (artikel 2.53 WVO).

Mondeling: een toets met alleen mondelinge vragen.

Toets: een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht, tenzij anders blijkt.

1.3 Toelating tot het eindexamen

- 1.3.1 Het bestuur stelt de leerlingen van een school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen (artikel 2.51.1 WVO).
- 1.3.2 Het bestuur kan kandidaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven in de gelegenheid stellen een diploma te behalen door hen als extraneus toe te laten (artikel 2.51.2 WVO).

1.4 Afnemen eindexamen

- 1.4.1 De rector/directeur en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van het bestuur het eindexamen af (artikel 2.51.3 WVO).
- 1.4.2 De rector/directeur wijst één of meer personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen en zorgt dat een examencommissie wordt samengesteld (artikel 2.51.a en 2.60.d WVO).

1.5 Onregelmatigheden (artikel 2.61 WVO en artikel 3.58 Uitvoeringsbesluit WVO)

- 1.5.1 Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het schoolexamen of van het centraal examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is (ongeoorloofd verzuim), kan de rector/directeur maatregelen nemen, nadat de rector/directeur hierover de examencommissie heeft gehoord.
Voorbeelden van onregelmatigheden zijn (niet limitatief): fraude, plagiaat, gebruik van niet toegestane hulpmiddelen waaronder telefoons/smartwatches/smart glasses (slimme bril met camera) en het oneigenlijk gebruik van generatieve AI (Artificial Intelligence), negeren van instructies surveillanten, meer dan een half uur te laat komen, etc.
- 1.5.2 De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
 - b. het ontzeggen van deelname of verdere deelname aan één of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
 - c. het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
 - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector/directeur aan te wijzen onderdelen.Indien het hernieuwd examen, bedoeld in de vorige volzin, betrekking heeft op

één of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

- 1.5.3 Alvorens een beslissing ingevolge het vorige lid van dit artikel wordt genomen, wordt de kandidaat gehoord. De kandidaat wordt de mogelijkheid geboden om zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige te laten bijstaan. De rector/directeur deelt zijn beslissing mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in artikel 1.6 van dit reglement met betrekking tot de Commissie van Beroep. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is.

1.6 Commissie van Beroep (artikel 2.63 WVO)

- 1.6.1 De kandidaat kan tegen een beslissing van de rector/directeur ten aanzien van een onregelmatigheid, binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekend gemaakt, in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag ingestelde Commissie van Beroep. Van de Commissie van Beroep mag de betreffende rector/directeur geen deel uitmaken.
- 1.6.2 Een beroepschrift dient te worden gericht aan de Commissie van Beroep van de Christelijk Voortgezet Onderwijs Groep Zuidoost-Utrecht te Zeist. Mailadres: bestuur@cvog.nl
- 1.6.3 De werkwijze van de Commissie is beschreven in het Reglement Commissie van Beroep.
- 1.6.4 De schriftelijke bekendmaking van de uitspraak vindt in ieder geval plaats binnen 14 dagen na ontvangst van het beroepschrift. De Commissie kan met redenen omkleed besluiten, deze termijn met ten hoogste 14 dagen te verlengen.
- 1.6.5 In haar schriftelijke uitspraak motiveert de Commissie haar beslissing en stelt ze zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het (school)examen geheel of gedeeltelijk af te leggen of opnieuw af te leggen. Indien het opnieuw maken een of meer onderdelen van het centraal examen betreft, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
- 1.6.6 De Commissie deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat, aan de ouders voogden of verzorgers indien deze minderjarig is, het bestuur, de rector/directeur, en aan de inspectie.
- 1.6.7 De uitspraak van de Commissie is bindend.

1.7 Geheimhouding

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit reglement en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs kan vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit besluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

1.8 Bewaren en inzien examenwerk (artikel 4.39 Uitvoeringsbesluit WVO)

- 1.8.1 Uitwerking en opgaven van toetsen gemaakt in het kader van het *schoolexamen* blijven tenminste bewaard tot zes maanden na afloop van het schooljaar waarin de schoolexamens zijn afgenomen. Het schoolexamenwerk is via de vakdocent ter inzage beschikbaar.
- 1.8.2 Het werk van het *centraal examen* van de kandidaten en een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven worden gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard. Bij de centrale eindexamens hebben de kandidaten inzagerecht waarbij zowel het gemaakte werk als de correcties en opmerkingen van correctoren onder begeleiding kunnen worden ingezien. De directeur/rector geeft toestemming tot inzage in het centrale

examenwerk en draagt er zorg voor dat de inzage geschiedt onder toezicht. Het werk van het centraal examen wordt op last van het bestuur na 6 maanden vernietigd (artikel 3.31 Uitvoeringsbesluit WVO).

- 1.8.3 Indien door het inzien van het centraal examenwerk blijkt dat er een verkeerd aantal punten is toegekend, worden de rector/directeur en de examensecretaris hiervan direct op de hoogte gesteld door de vertegenwoordigers van de school welke bij het inzien aanwezig waren. Deze vertegenwoordigers doen geen uitspraak over het gevolg van de constatering dat er mogelijk een onjuiste score is toegekend. Bij het inzien kan worden ontdekt dat een score zowel te hoog als te laag is vastgesteld, waardoor een cijfer als gevolg daarvan zowel naar boven als naar beneden kan worden bijgesteld. De rector/directeur en de examensecretaris nemen het uiteindelijke besluit binnen 5 werkdagen nadat zij op de hoogte zijn gesteld.
- 1.8.4 Wanneer een kandidaat een verzoek tot inzage indient na 1 augustus van het jaar waarin het examen is afgenomen, vindt de inzage plaats in aanwezigheid van twee vertegenwoordigers van de school, niet zijnde de docent van het betreffende vak of de eerste corrector voor dat examen. Het wijzigen van cijfers, nadat deze zijn uitgewisseld met DUO, kan slechts na goedkeuring door de inspectie van het onderwijs.

1.9 De Examencommissie

1.9.1 Werkzaamheden (artikel 2.60.e WVO)

- 1.9.1.1 Elke school benoemt een examencommissie. De examencommissie heeft ten minste de volgende taken en bevoegdheden:
- a) het opstellen van een voorstel voor een examenreglement;
 - b) het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting (PTA);
 - c) het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering (procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het schoolexamen);
 - d) het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen;
 - e) het organiseren van de schoolexamens en van het centraal examen op school;
 - f) overig door het bevoegd gezag aan de commissie opgedragen taken en bevoegdheden.
- 1.9.1.2 De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, en de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. Deze regels verstrekt zij aan het bevoegd gezag en aan de rector/directeur.
- 1.9.1.3 De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan het bevoegd gezag en aan de rector/directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
- 1.9.1.4 De examencommissie schrijft elk jaar een verslag over het werk wat de examencommissie dat jaar heeft gedaan.
- 1.9.1.5 Indien een kandidaat bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een lid van de examencommissie is betrokken, neemt het betrokken lid geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht.

1.9.2 Samenstelling examencommissie (artikel 2.60.d WVO)

- 1.9.2.1 De examencommissie bestaat uit een oneven aantal personen met minimaal drie leden. Ten minste een van de leden wordt benoemd tot examensecretaris. De examencommissie kan per schoolsoort een eigen samenstelling hebben. Op Revijs Wijk bestaat de examencommissie uit drie leden: de examensecretaris en twee afdelingsleiders, één voor de afdeling vmbo-t en één voor de afdeling havo. De afdelingsleider havo is de voorzitter van de examencommissie.

- 1.9.2.2 Van de examencommissie mogen geen deel uitmaken de leden van het bevoegd gezag, de rector of directeur van de school, leden van de MR of GMR, leerlingen van de school of hun ouders/verzorgers, ofwel hun wettelijk vertegenwoordigers.
- 1.9.2.3 Het bevoegd gezag ziet erop toe dat de samenstelling van de examencommissie zodanig is dat er leden worden benoemd deskundig op het gebied van de schoolsoort waar de examencommissie over gaat, de wet- en regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs en de kwaliteit van examinering.
- 1.9.2.4 De examencommissie geeft advies over een te benoemen lid van de examencommissie.
- 1.9.2.5 Naar aanleiding van lid 1.10.2.3 wordt een te benoemen lid van de examencommissie na een positief advies van de examencommissie eerst voorgedragen aan het bevoegd gezag alvorens benoemd te worden.

1.10 Taken van de examensecretaris (artikel 2.51.a WVO)

- 1.10.1 De rector/directeur van de school stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin in ieder geval onderstaande taken worden opgenomen.
- 1.10.2 De examensecretaris heeft de taak om de directeur te ondersteunen bij:
 - a) het organiseren en afnemen van het eindexamen of het deeleindexamen
 - b) de uitvoering van dit examenreglement
 - c) de uitvoering van het programma van toetsing en afsluiting (PTA)
- 1.10.3 De rector/directeur en examensecretaris zorgen er samen voor dat de examenkandidaten voor aanvang van tijdvak 1 een door hen beiden getekend overzicht ontvangen van behaalde resultaten en beoordelingen van vakken waarvoor geen cijfer wordt behaald van alle onderdelen in het examendossier, daarbij voor het vmbo-t ook de beoordeling van het profielwerkstuk, en dat de examenkandidaat hiervoor tekent als bewijs van ontvangst (artikel 3.15 WVO).
- 1.10.4 De rector/directeur en de examensecretaris dragen samen zorg voor het bepalen van de uitslag van het examen conform artikel 2.57 lid 2 van de WVO.
- 1.10.5 De rector/directeur en de examensecretaris ondertekenen beiden de cijferlijst en het diploma.
- 1.10.6 De ondertekening van het diploma is aan wettelijke regels gebonden. Het bevoegd gezag van de school kan de examensecretaris de bevoegdheid geven een andere functionaris, die daartoe door hem schriftelijk is gemandateerd, te laten tekenen. Wel met de vermelding 'namens deze' gevolgd door de handtekening, de naam en de functie van de ondertekenaar. De examensecretaris blijft onder alle omstandigheden verantwoordelijk voor de ondertekening.

2. INHOUD VAN HET EXAMEN

2.1 Examenprogramma (artikel 2.54 WVO)

De Minister van OCW stelt voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, behalve voor door het bevoegd gezag vast te stellen vakken die ook onderdeel zijn van het eindexamen. In deze examenprogramma's zijn opgenomen:

- a) een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak;
- b) de verdeling van de examenstof over het schoolexamen en het centraal examen, indien in een vak zowel het schoolexamen als het centraal examen wordt afgenomen.

Tevens kunnen in een examenprogramma zijn opgenomen voorschriften betreffende de aard, de omvang, het aantal, de beoordeling en de weging van de onderdelen van het schoolexamen.

2.2. Indeling eindexamen; profielwerkstuk (artikel 2.53 WVO)

- 2.2.1 Het eindexamen of deeleindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen, dan wel beide.
- 2.2.2 Voor vmbo-t en havo bevat het schoolexamen mede een profielwerkstuk.
- 2.2.3 Het profielwerkstuk havo heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Tenminste één van deze vakken heeft voor het havo een minimale studielast van 320 uren.
- 2.2.4 Het profielwerkstuk vmbo-t heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.

2.3 Keuze van eindexamenvakken

- 2.3.1 De kandidaten kiezen, met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.53 van de WVO 'inhoud examen' en Hoofdstuk 2 van het Uitvoeringsbesluit WVO en het bepaalde in dit reglement, in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover de rector/directeur hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden. Voor wie niet als leerling is ingeschreven, geldt deze keuze voor zover het bestuur hen tot het examen in die vakken toelaat als extraneus.
- 2.3.2 De kandidaten kunnen voor zover de rector/directeur hun dat toestaat, in meer vakken examen afleggen dan in de vakken die ten minste tezamen een eindexamen vormen.
- 2.3.3 Voor leerlingen van alle afdelingen geldt dat wanneer zij geen examen wiskunde afleggen, zij een schoolexamen rekenen moeten afleggen. De samenstelling van het schoolexamen is opgenomen in het PTA. Het resultaat voor het schoolexamen rekenen telt niet mee in de uitslag, maar wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

2.4 Examen op een hoger niveau

Indien een examenkandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van eindexamen in een overeenkomstig vak op een hoger niveau dan het niveau van de schoolsoort of leerweg van inschrijving, stelt de rector of directeur de examenkandidaat in de gelegenheid alsnog in dat vak het eindexamen af te leggen van die schoolsoort of leerweg (zie ook 6.4 maatwerkdiploma).

2.5 Eindexamenvakken

Voor de verplichte en/of mogelijke eindexamenvakken van het vmbo-t, havo en vwo wordt verwezen naar Hoofdstuk 3 Uitvoeringsbesluit WVO.

3. HET SCHOOLEXAMEN

Het schoolexamen strekt zich uit over alle vakken waarin de kandidaat eindexamen aflegt en wordt ingericht overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) is aangegeven.

3.1 Programma van Toetsing en Afsluiting (artikel 2.60.a WVO)

- 3.1.1 De rector/directeur stelt namens het bevoegd gezag jaarlijks voor 1 oktober een Programma van Toetsing en Afsluiting vast voor het desbetreffende schooljaar.
- 3.1.2 Het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) vermeldt per schoolsoort in ieder geval:
 - a) welke examenstof van het examenprogramma in het schoolexamen wordt getoetst en welke onderdelen daarvan ook deel uitmaken van het centraal examen;
 - b) welke door het bevoegd gezag vast te stellen examenstof in het schoolexamen wordt getoetst die door de school zelf is uitgekozen;
 - c) de inhoud van de toetsen die onderdeel uitmaken van het schoolexamen;

- d) de wijze waarop en de tijdvakken waarbinnen de toetsen en herkansingen van het schoolexamen plaatsvinden. Als er in een periode geen gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid op herkansen, vervalt die herkansing;
- e) de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een examenkandidaat tot stand komt, inclusief de wegingsfactoren van alle onderdelen van het schoolexamen;
- f) welke hulpmiddelen zijn toegestaan bij elk onderdeel van het schoolexamen;
- g) de voorwaarden waaraan het profielwerkstuk dient te voldoen of een verwijzing hiernaar.
- h) de wijze van indienen van bezwaar als bedoeld in artikel 1.6.

- 3.1.3 De rector/directeur draagt er namens het bevoegd gezag zorg voor dat t.a.v. de toetsen die deel uitmaken van het schoolexamen, in het PTA duidelijk en herleidbaar wordt aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van:
- a) de verplichte examenstof van het examenprogramma die behoort bij het schoolexamen;
 - b) de examenstof van het examenprogramma die behoort tot de verplichte examenstof van het centraal examen, maar die ook in het schoolexamen zal worden getoetst;
 - c) examenstof die door de school zelf is gekozen en door het bevoegd gezag is vastgesteld.

3.2 Vaststelling Programma van Toetsing en Afsluiting (artikel 2.60.b WVO)

- 3.2.1 Het bevoegd gezag kan bij de vaststelling van het Programma van Toetsing en Afsluiting slechts afwijken van het voorstel van de examencommissie:
- a) na overleg met de examencommissie; en
 - b) indien het bevoegd gezag de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.
- 3.2.2 De rector/directeur zendt, namens het bevoegd gezag de schriftelijke motivering, bedoeld in het eerste lid, zo spoedig mogelijk aan de examencommissie en de medezeggenschapsraad.
- 3.2.3 De rector/directeur behoeft, namens het bevoegd gezag voor het vaststellen van het Programma van Toetsing en Afsluiting de instemming van de medezeggenschapsraad van de school.
- 3.2.4 De rector/directeur zendt, namens het bevoegd gezag jaarlijks voor 1 oktober het vastgestelde Programma van Toetsing en Afsluiting voor het desbetreffende schooljaar aan de kandidaten en aan de inspectie.

3.3 Wijziging Programma van Toetsing en Afsluiting (artikel 2.60.c WVO)

- 3.3.1 De rector/directeur kan, namens het bevoegd gezag het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) na 1 oktober slechts wijzigen:
- a) in het geval van een bijzonder onvoorziene omstandigheid die leidt tot praktische onuitvoerbaarheid van het PTA (bijv. langdurig ziekte van een docent); of
 - b) ter verbetering van een kennelijke onjuistheid of kennelijke onvolledigheid in het PTA.
- 3.3.2 De examencommissie wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om te adviseren over een wijziging als bedoeld in het eerste lid.
- 3.3.3 Het bevoegd gezag kan bij de vaststelling van een wijziging van het PTA slechts afwijken van het advies van de examencommissie:
- a) na overleg met de examencommissie; en
 - b) indien het bevoegd gezag de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.
- 3.3.4 Artikel 3.2.3 en 3.2.4 zijn van overeenkomstige toepassing op de vaststelling van de wijziging van het Programma van Toetsing en Afsluiting na 1 oktober.

3.4 Schoolexamen (artikel 2.55 WVO)

- 3.4.1 Het bevoegd gezag bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt. Op Revisus Wijk begint het schoolexamen voor het vmbo-t in leerjaar 3 en voor het havo in leerjaar 4.
- 3.4.2 Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het Centraal Examen.
- 3.4.3 De rector/directeur kan, namens het bevoegd gezag in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
- 3.4.4 In afwijking van het in 3.4.2 gestelde, geldt voor het vmbo-t dat het schoolexamen voor de vakken waarin geen Centraal Examen wordt afgelegd en, voor zover van toepassing, het profielwerkstuk, moeten zijn afgesloten uiterlijk een week voordat de uitslag van het Centraal Examen wordt vastgesteld.
- 3.4.5 In afwijking van het in 3.4.2 gestelde, geldt voor het havo dat de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, moeten zijn afgesloten uiterlijk een week voordat de uitslag van het Centraal Examen wordt vastgesteld.

3.5 Gang van zaken m.b.t. het schoolexamen

- 3.5.1 Alle antwoordpapier wordt gewaarmerkt en verstrekt door de school.
- 3.5.2 De kandidaat plaatst aan de bovenkant van elk papier zijn naam (voor- en achternaam), datum, klas, vak met cluster en de afkorting van de naam van de betreffende examinerator op de daartoe aangegeven plaats.
- 3.5.3 Het werk mag niet met potlood gemaakt worden (uitgezonderd tekeningen en grafieken). Daarnaast is het gebruik van correctievloeistof of -lint (Tipp-Ex) niet toegestaan.
- 3.5.4 Tassen e.d. moeten buiten de examenruimte worden neergelegd.
- 3.5.5 Het meenemen van andere dan toegestane (woorden-)boeken, tabellen, etc. is verboden. Het is verboden mobieltjes, horloges (o.a. een smartwatch), slimme bril met camera (smart glasses) of andere communicatiemiddelen mee te nemen de examenruimte in.
Toegestane (woorden-)boeken, tabellen, etc. mogen geen zelf toegevoegde informatie bevatten en kunnen hierop voorafgaand aan het examen worden gecontroleerd.
- 3.5.6 Alle aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het schoolexamen blijven in de examenruimte tot het einde van de zitting.
- 3.5.7 Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. Het werk moet wel op de reguliere eindtijd worden ingeleverd. De geldt ook voor praktische opdrachten.
- 3.5.8 Bij te laat inleveren van een praktische opdracht krijgt de kandidaat nog één kans om dit alsnog te doen. De kandidaat ontvangt dan een bericht met vermelding van het nieuwe tijdstip waarop het werk uiterlijk ingeleverd dient te zijn. Een zgn. laatste kans brief op straffe van het noteren van het cijfer 1.0.
- 3.5.9 Gedurende het eerste (les-)uur en het laatste kwartier van de zitting verlaat, om onnodige ordeverstoring te voorkomen, niemand de examenruimte.
- 3.5.10 Aan het einde van de zitting blijft iedere dan nog aanwezige kandidaat zitten, tot het werk van alle kandidaten door de dienstdoende toezichthouders is opgehaald. De kandidaat dient er zelf op toe te zien dat zijn werk, inclusief de eventuele bijlagen, volledig door één van de toezichthouders is ingenomen.
- 3.5.11 De bijlagen waarop een antwoord moet worden ingevuld, dienen in het overige werk te worden ingesloten. Indien het gemaakte werk uit meer papieren bestaat, dienen deze in elkaar gestoken te worden ingeleverd.
- 3.5.12 Het tijdstip waarop een kandidaat het werk inlevert, wordt door de surveillant genoteerd op het proces verbaal.

- 3.5.13 Gemaakt werk dat eenmaal de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden ingeleverd. Het mag niet meer door de toezichthouder(s) worden ingenomen.
- 3.5.14 Een kandidaat, die gemaakt werk en opgaven heeft ingeleverd en de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten deze ruimte constateert, dat hij niet alle opgaven heeft gemaakt.
- 3.5.15 Deelname aan een zitting van het schoolexamen betekent dat de eenmaal gemaakte toets zijn geldigheid behoudt. Als een kandidaat om welke reden dan ook voortijdig de examenruimte verlaat (bijv. wegens ziekte), zal de toets worden beoordeeld op basis van de tot dan toe gemaakte opgaven. Het resultaat telt dan altijd mee. Om het resultaat te verbeteren zal een kandidaat in dat geval gebruik moeten maken van zijn herkansing, mits deze toets herkansbaar is.

3.6 Beoordeling en totstandkoming cijfers van het schoolexamen

- 3.6.1 Het eindcijfer van het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de cijfers behaald voor de verschillende toetsen en wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 tot op één decimaal nauwkeurig. Indien een kandidaat in een vak door twee of meer docenten is geëxamineerd bepalen deze docenten in onderling overleg het cijfer voor het schoolexamen. Komen zij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordelingen door ieder van hen. Indien een gemiddelde, als bedoeld in dit lid, een cijfer met twee of meer decimalen is, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal, met dien verstande dat deze decimaal met 1 verhoogd wordt indien de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is.
- 3.6.2 Indien in een vak tevens Centraal Examen wordt afgelegd, worden de in artikel 3.6.1 genoemde cijfers gebruikt met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal. Indien op het schoolexamen geen Centraal Examen volgt, wordt het eindcijfer in een geheel getal uitgedrukt, waarbij decimalen, indien deze 44 of minder zijn, naar beneden worden afgerond en indien deze 45 of meer zijn, naar boven worden afgerond.
- 3.6.3 Voor alle kandidaten op het havo is het zgn. combinatiecijfer één van de resultaten die medebepalend zijn bij de uitslag van het examen. Het combinatiecijfer is het op een geheel getal afgerond rekenkundig gemiddelde van de behaalde resultaten bij de vakken maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming (CKV) en het profielwerkstuk (PWS). Hierbij wegen alle drie deze onderdelen even zwaar mee.
Bij de bepaling van het combinatiecijfer wordt uitgegaan van de op een *geheel getal* afgeronde deeltcijfers voor maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk, waarbij decimalen, indien deze 44 of minder zijn, naar beneden worden afgerond en indien deze 45 of meer zijn, naar boven worden afgerond.
- 3.6.4 In afwijking van het bepaalde in artikel 3.6.1 worden binnen het vmbo-t het vak kunstvakken-1 (Kckv), het profielwerkstuk en het vak lichamelijke opvoeding (LO) beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Bij de beoordeling van het vak LO wordt uitgegaan van de mogelijkheden van de kandidaat.
- 3.6.5 In afwijking van het bepaalde in artikel 3.6.1 wordt binnen het havo het vak lichamelijke opvoeding beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'. Bij beoordeling van dit vak wordt uitgegaan van de mogelijkheden van de kandidaat.
- 3.6.6 Voor opdrachten uit een handelingsdeel kan worden volstaan met aftekening indien de opdracht 'naar behoren' is afgerond. Dit geldt in elk geval voor het LOB-dossier.
- 3.6.7 Voor leerlingen met dyslexie, dyscalculie of een andere vorm van beperking zoals AD(H)D gelden speciale faciliteiten, waaronder tijdverlenging (zie ook het Uitvoeringsbesluit WVO).

3.7 Herkansing toetsen schoolexamen

- 3.7.1 In het PTA staat vermeld welke toetsen herkansbaar zijn en welke niet.
- 3.7.2 Indien de kandidaat door ziekte of ten gevolge van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, niet in staat is aan een toets deel te nemen, geldt artikel 3.10.
- 3.7.3 Een kandidaat die niet in staat is geweest aan een toets deel te nemen (niet zijnde een herkansingstoets) heeft de mogelijkheid tot het inhalen van betreffende toets. In het PTA wordt de regeling vastgelegd betreffende de uitvoering van de inhaaltoetsen.
- 3.7.4 De herkansing heeft dezelfde vorm en lengte en omvat dezelfde leerstof als de toets waarvoor de herkansing is aangevraagd.
- 3.7.5 De kandidaat wordt uitgenodigd om zich in te schrijven tot deelname aan een herkansing.
- 3.7.6 De herkansing vindt plaats op een door de directeur vast te stellen datum en tijdstip.
- 3.7.7 Als de kandidaat om enige geldige reden (zie artikel 3.10) verhinderd is deel te nemen aan de door hem aangevraagde herkansing, behoudt hij de mogelijkheid op herkansing, mits dit voor afsluiting van het schoolexamen kan worden gerealiseerd (zie artikel 3.4.2). Indien een kandidaat de herkansing niet voor afsluiting van het schoolexamen kan inhalen, wordt het resultaat dat voor de oorspronkelijke toets is behaald definitief.
- 3.7.8 Van de resultaten die de kandidaat heeft behaald voor de oorspronkelijke toets en de herkansing, wordt de hoogste beoordeling vastgesteld als definitief resultaat.
- 3.7.9 Herkansingen mogen niet worden herkanst.

3.8 Herexamen schoolexamen bij vakken zonder centraal examen

(uitvoeringsbesluit WVO artikel 3.16)

- 3.8.1 De rector/directeur kan bepalen dat een kandidaat voor één of meer vakken waarin geen Centraal Examen wordt afgenomen, het schoolexamen opnieuw mag afleggen. Dit geldt in elk geval voor het vak maatschappijleer. Voor het havo en het vmbo-t geldt dat aan alle kandidaten in het examenjaar eenmalig een mogelijkheid tot herexamen in het vak maatschappijleer wordt aangeboden.
- 3.8.2 Het herexamen omvat de door de rector/directeur aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
- 3.8.3 Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het schoolexamen of het herexamen, is het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

3.9 Resultaten schoolexamen

- 3.9.1 Binnen het vmbo-t geldt dat de resultaten van het schoolexamen behaald in het 3^e leerjaar vmbo-t komen te vervallen als de kandidaat niet wordt bevorderd naar het 4^e leerjaar. Indien een kandidaat onverhoopt zakt voor het examen, geldt dat de resultaten behaald in dat examenjaar komen te vervallen. Uitzonderingen op bovenstaande twee situaties vormen:
 - Het vak maatschappijleer, indien dit is afgesloten met een SE-cijfer van 6,5 of hoger.
 - Het handelingsdeel Kunstvakken-1 (Kckv), indien dit is beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'.
 - Het profielwerkstuk (PWS), indien dit is beoordeeld met 'voldoende' of 'goed'.
 - Praktische opdrachten (PO's of SEPs) die door de examinerator zijn aangewezen, mits het eerder behaalde resultaat voldoende was (5,5 of hoger) en het examenprogramma van het desbetreffende vak ongewijzigd is.
- 3.9.1.a De kandidaat die doubleert in het 3^e leerjaar vmbo-t mag op diens schriftelijk verzoek toch opnieuw examen doen in maatschappijleer, indien dit examenonderdeel met een SE-cijfer van 6,5 of hoger is afgesloten. In dat geval geldt dat het laatste van de cijfers, behaald bij het in eerste en tweede instantie afgelegde examenonderdeel, geldt als definitief cijfer voor het betreffende examenonderdeel.

- 3.9.1.b De kandidaat dient het schriftelijk verzoek als bedoeld in lid 3.9.1.a in bij de secretaris van het eindexamen vóór 15 oktober van het betreffende schooljaar.
- 3.9.2 Binnen het havo geldt dat de resultaten van het schoolexamen behaald in het 4^e leerjaar komen te vervallen als de kandidaat niet wordt bevorderd. Indien een kandidaat onverhoopt zakt voor het examen, geldt dat de resultaten behaald in dat examenjaar komen te vervallen. Uitzonderingen op bovenstaande twee situaties vormen:
- De vakken maatschappijleer en CKV, indien het voorlopige combinatiecijfer (het gemiddelde van maatschappijleer en CKV aan het eind van het 4e leerjaar) tenminste een 7 is en voor elk van deze vakken tenminste het op een geheel getal afgeronde eindcijfer 6 is behaald. Voldoet een kandidaat niet aan deze twee voorwaarden dan moet naar keuze van de kandidaat één van deze vakken of beide vakken worden overgedaan.
 - Het profielwerkstuk (PWS), indien een kandidaat voor het PWS zelf een op een geheel getal afgerond cijfer 7 heeft behaald of voor het definitieve combinatiecijfer een 7 of hoger heeft behaald.
 - Praktische opdrachten (PO's of SEPs) die door de examinator zijn aangewezen, mits het eerder behaalde resultaat voldoende was (5,5 of hoger) en het examenprogramma van het desbetreffende vak ongewijzigd is. Dit laatste geldt niet voor de opdrachten bij de praktijkgerichte vakken economie & ondernemen (eo) en innovatie & design (id), als ook voor de praktische opdrachten bij de vakken Kunst-bv en muziek.
- 3.9.2.a De kandidaat die doubleert in het 4^e leerjaar havo mag op diens schriftelijk verzoek toch opnieuw examen doen in maatschappijleer en/of het vak CKV. In dat geval telt het laatste van de cijfers behaald bij het in eerste en tweede instantie afgelegde examenonderdeel, mee als definitief cijfer voor het betreffende examenonderdeel.
- 3.9.2.b De kandidaat die onverhoopt het examenjaar moet overdoen en voor het combinatiecijfer een 7 of hoger heeft behaald, mag op diens schriftelijk verzoek het PWS toch opnieuw uitvoeren. In dat geval telt het laatste van de cijfers behaald bij het in eerste en tweede instantie afgelegde examenonderdeel, mee als definitief cijfer voor dit betreffende examenonderdeel.
- 3.9.2.c De kandidaat dient het schriftelijk verzoek als bedoeld in lid 3.9.2.a of 3.9.2.b in bij de secretaris van het eindexamen vóór 15 oktober van het betreffende schooljaar.
- 3.9.3 De resultaten betreffende het schoolexamen, behaald in enig leerjaar, worden zowel aan de leerling als aan zijn ouders/verzorgers bekend gemaakt. Voor de aanvang van het centraal examen reikt de directeur aan de kandidaat een door haar en de betreffende examensecretaris ondertekend overzicht uit, waarop staat vermeld:
- a. De behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier;
 - b. De cijfers die zijn behaald voor het schoolexamen, op havo inclusief het combinatiecijfer;
 - c. De beoordeling voor de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld; en
 - d. In het vmbo-t de beoordeling van het profielwerkstuk.
- De kandidaat of één van zijn ouders/verzorgers dient dit overzicht uiterlijk voor 1 mei van het jaar waarin examen wordt afgelegd voor akkoord te tekenen en in te leveren.
- 3.9.4 Voor de kandidaat die tot een leerjaar waarover zich het schoolexamen uitstrekt wordt toegelaten, nadat in dat leerjaar reeds schoolexamen toetsen zijn afgenomen, stelt de rector/directeur een regeling vast, in overleg met de betrokken docent(en) en de kandidaat.

3.10 Verhinderende deelname schoolexamen

- 3.10.1 Elke kandidaat is verplicht deel te nemen aan de in het PTA vermelde schoolexamens.
- 3.10.2 Als een kandidaat door ziekte of om een andere dwingende reden, niet veroorzaakt door onnauwkeurigheid, onachtzaamheid of nalatigheid van de kandidaat of zijn ouders/verzorgers of voogden, absoluut verhinderd is deel te nemen aan een onderdeel van het schoolexamen, stellen ouders/verzorgers of voogden desbetreffende secretaris van het eindexamen zo vroeg mogelijk vóór aanvang van bedoelde toets of ander onderdeel per mail in kennis van deze verhindering en de reden(en) daarvoor. Voor het vmbo-t op het mailadres: afmeldensetvmbo@reviuswijk.nl en voor havo: afmeldensethavo@reviuswijk.nl.
- 3.10.3 Indien een kandidaat om een geldige reden, dit ter beoordeling van de examencommissie, is verhinderd bij één of meer toetsen van het schoolexamen, mag de leerling deze toets(en) van het schoolexamen op een andere datum en tijdstip inhalen zonder dat het wordt aangemerkt als een herkansing. In alle andere gevallen is sprake van een onregelmatigheid overeenkomstig het gestelde in 1.5.

3.11 Gebruik van generatieve AI (Artificial Intelligence)

Het gebruik van generatieve AI (Artificial Intelligence) is bij alle onderdelen binnen het schoolexamen niet toegestaan. Een docent kan hierop een uitzondering maken door bij bepaalde (deel-)opdrachten binnen het PTA aan te geven onder welke criteria generatieve AI wel als hulpmiddel mag worden ingezet. In elk geval zal het letterlijk overnemen van door AI gegenereerde teksten bij in te leveren praktische opdrachten en bij het PWS, worden aangemerkt als plagiaat. In dat geval maakt de kandidaat zich schuldig aan een vorm van onregelmatigheid. De rector/directeur kan hierop een passende maatregel nemen, nadat hij/zij de examencommissie heeft gehoord (zie artikel 1.5).

3.12 Procedure bij klachten, bezwaar en beroep

1. Als een kandidaat een klacht heeft over een onderdeel van het examen, zoals een schoolexamentoets, dan moet een kandidaat binnen 5 werkdagen na bekendmaking van het cijfer en publicatie in Somtoday, zijn klacht kenbaar maken bij de examiner/beeoordelaar. Deze reageert binnen 10 werkdagen op de klacht.
2. Na de beslissing van de examiner/beeoordelaar op de klacht, kan een kandidaat binnen 5 werkdagen bezwaar aantekenen bij de examencommissie over zijn klacht. Vervolgens hoort de examencommissie zowel de kandidaat als de examiner/beeoordelaar en brengt advies uit aan de directeur. Deze neemt binnen 10 werkdagen na de datum van het indienen van het bezwaar een besluit.
3. Als de kandidaat het niet eens is met het besluit van de directeur, kan gebruik gemaakt worden van de klachtenregeling (artikel 1.6 Commissie van Beroep).

4. HET CENTRAAL EXAMEN

4.1 Tijdvakken en examendata (artikel 2.56 WVO)

- 4.1.1 Het centraal examen voor de scholen voor voortgezet onderwijs wordt in principe afgenomen in het laatste leerjaar van de betreffende schoolsoort.
- 4.1.2 Het centraal examen voor de scholen kent drie tijdvakken: het eerste, het tweede en het derde tijdvak. De eerste twee tijdvakken worden afgenomen in het laatste leerjaar. Het derde tijdvak wordt aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het College voor Toetsen en Examens (CvTE).
- 4.1.3 De rector/directeur stelt de kandidaten tijdig op de hoogte van de data en de tijdstippen waarop het centraal examen zal plaatsvinden, doch uiterlijk op 30 september van elk jaar. Data en tijden kunnen zijn opgenomen in handleidingen

bij het examen, zoals het PTA. Ook deze dienen dan uiterlijk voor 1 oktober van elk jaar in het bezit te zijn van de examenkandidaten.

- 4.1.4 In principe kunnen kandidaten alleen worden toegelaten tot het centraal examen als het schoolexamen voor dat vak volledig is afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak. Bij uitzondering kan de rector/directeur een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
- 4.1.5 Uiterlijk tien dagen voor de afname van het centraal examen moet de uitslag van de vakken die niet met een cijfer worden afgesloten bekend zijn.

4.2 Verhinderingsdeelname centraal examen (artikel 3.29 Uitvoeringsbesluit WVO)

- 4.2.1 Indien een kandidaat om een geldige reden, dit ter beoordeling van de rector/directeur is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag te voltooien.
- 4.2.2 Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) zijn eindexamen te voltooien.
- 4.2.3 De kandidaat wordt door de secretaris van de examens aangemeld bij het College voor Toetsen en Examens (CvTE).

4.3 Gang van zaken m.b.t. het centraal examen

- 4.3.1 Voor de aanvang van het centraal examen worden kandidaten schriftelijk op de hoogte gesteld van voorschriften en procedures tijdens het centraal examen.
- 4.3.2 Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, uitgezonderd mededelingen van het College voor Toetsen en Examens (CvTE).
- 4.3.3 In iedere ruimte waar het centraal examen wordt afgenomen zijn tenminste twee toezichthouders aanwezig.
- 4.3.4 Indien in een ruimte meer dan 25 kandidaten aanwezig zijn, is er tenminste 1 toezichthouder per 25 kandidaten aanwezig.
- 4.3.5 Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de secretaris van de examens of aan de daarvoor aangewezen medewerkers van de leerlingenadministratie samen met het gemaakte examenwerk.
- 4.3.6 Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.
- 4.3.7 Alle papier, ook kladpapier, wordt gewaarmerkt en verstrekt door de school behalve het papier (uitwerkbijlage) dat samen met de opgaven wordt uitgereikt.
- 4.3.8 De kandidaat plaatst aan de bovenkant van het papier zijn examennummer en zijn naam (voor- en achternaam) klas, vak met cluster en de afkorting van de naam van de betreffende examinerator op de daartoe aangegeven plaatsen.
- 4.3.9 Het werk mag niet met potlood gemaakt worden (uitgezonderd tekeningen en grafieken). Indien een kandidaat het examenwerk toch met potlood heeft gemaakt, wordt onmiddellijk na het beëindigen van de examenruimte het werk gekopieerd. Het origineel wordt bewaard in de kluis. De corrector ontvangt de kopie ter correctie met ter toelichting een begeleidend schrijven.
- 4.3.10 Tassen, jassen e.d. moeten buiten de examenruimte blijven.
- 4.3.11 In het PTA wordt vermeld welke hulpmiddelen zijn toegestaan bij het centraal examen.
- 4.3.12 Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen is verboden. Het is verboden mobieltjes, horloges (o.a. een smartwatch), slimme bril met camera (smart glasses) of andere

communicatiemiddelen de examenruimte mee in te nemen. Toegestane boeken, tabellen en overige hulpmiddelen worden voorafgaand aan het examen gecontroleerd.

- 4.3.13 Het is de kandidaat niet geoorloofd zich zonder toestemming van degenen die toezicht houden, uit de examenruimte te verwijderen.
- 4.3.14 Kandidaten mogen zich gedurende de examenzitting niet van hun plaats begeven. Indien zij iets nodig hebben, dienen zij door handopsteken en zo min mogelijk storend, de aandacht van één van de toezichthouders te trekken.
- 4.3.15 Kandidaten mogen, na inlevering van het gemaakte werk en de opgaven, de examenruimte niet eerder verlaten dan vanaf één uur na de opening van de zitting.
- 4.3.16 Alle aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in de examenruimte tot het einde van de zitting.
- 4.3.17 Gedurende het laatste kwartier van de zitting verlaat, om onnodige ordeverstoring te voorkomen, niemand de examenruimte.
- 4.3.18 Aan het einde van de zitting blijft iedere kandidaat zitten, tot het werk van alle kandidaten door de dienstdoende toezichthouders is opgehaald en geteld. De kandidaat dient er zelf op toe te zien dat zijn werk, inclusief de eventuele bijlagen, door één van de toezichthouders volledig is ingenomen.
- 4.3.19 De bijlagen waarop een antwoord moet worden ingevuld, dienen in het overige werk te worden ingesloten. Indien het gemaakte werk uit meer papieren bestaat, dienen deze in elkaar gestoken te worden ingeleverd.
- 4.3.20 Gemaakt werk dat eenmaal de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden ingeleverd. Het mag niet meer door de toezichthouder(s) worden ingenomen.
- 4.3.21 Een kandidaat, die gemaakt werk en opgaven heeft ingeleverd en de examenruimte heeft verlaten, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten de examenruimte constateert, dat hij niet alle opgaven heeft gemaakt.
- 4.3.22 Deelname aan een zitting van het centraal examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt, tenzij de inspecteur van het onderwijs het werk ongeldig verklaart.
- 4.3.23 Voor computereexamens gelden ten aanzien van het gestelde in 4.3.7 t/m 4.3.9 en 4.3.17 t/m 4.3.20 teksten die overeenkomen met deze wijze van examineren.
- 4.3.24 Dyslectische leerlingen kunnen het centraal examen maken met behulp van een voorleesfunctie op de computer of andere wijze van verklanking, mits zij de noodzaak hiervan kunnen aantonen middels een deskundigenverklaring. Bij de herexamens kan alleen van deze mogelijkheid gebruik worden gemaakt, indien er een hulpmiddel voorhanden is en van tevoren is aangevraagd.

4.4 Bepaling eindcijfer en beoordeling (artikel 3.32 Uitvoeringsbesluit WVO)

- 4.4.1 De examinerator past bij zijn beoordeling de normen toe alsmede de regels voor het bepalen van de cijfers die zijn voorgeschreven door de Commissie, die door de Minister van OCW belast is met de vaststelling van de opgaven.
- 4.4.2 Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
- 4.4.3 De rector/directeur bepaalt het eindcijfer voor een vak dat wordt afgesloten met een centraal examen op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
- 4.4.4 Indien een vak alleen een schoolexamen kent, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

5. UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

5.1 Vaststelling uitslag (artikel 2.57 WVO en artikel 3.33 Uitvoeringsbesluit WVO)

- 5.1.1 De rector/directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van de uitslagregels als vermeld in artikel 5.2 van dit reglement. De uitslag luidt 'geslaagd' of 'afgewezen'.
- 5.1.2 Indien dat nodig en mogelijk is om de kandidaat te laten slagen, betrekken zij van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen echter een eindexamen te vormen als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Uitvoeringsbesluit WVO.

5.2 Uitslagregels

5.2.1 vmbo-t (artikel 3.35 Uitvoeringsbesluit WVO)

De kandidaat die eindexamen vmbo-t heeft afgelegd, is geslaagd indien:

1a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is (CE-regel);

1b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald (kernvakkenregel);

1c. hij onverminderd onderdeel 1b:

1e) voor ten hoogste één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer een 6 of meer heeft behaald;

2e) voor ten hoogste één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld het eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer, waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;

3e) voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;

1d. hij voor geen van de onderdelen lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;

1e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding en het kunstvak Kckv uit het gemeenschappelijk deel de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald; en

1f. hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald.

2. Een kandidaat is geslaagd met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de voorschriften uit artikel 3.48 Uitvoeringsbesluit WVO.

5.2.2 HAVO (artikel 3.34 Uitvoeringsbesluit WVO)

De kandidaat die eindexamen havo heeft afgelegd, is geslaagd indien:

1a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is (CE-regel);

1b. hij voor één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A of B als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of meer heeft behaald (kernvakkenregel);

1c. hij onverminderd onderdeel b:

1e) voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;

2e) voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;

3e) voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of

4e) voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;

1d. hij voor geen van de onderdelen lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en

1e. hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald.

2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van de volgende drie onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak (het zogenaamde combinatiecijfer): maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk. Het bevoegd gezag kan daaraan toevoegen:

2a. literatuur, als onderdeel van alle afzonderlijke moderne talen, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, literatuur voor de bepaling van de eindcijfers een onderdeel is van het schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur;

2b. algemene natuurwetenschappen in het havo en vwo;

2c. godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs, met dien verstande dat indien het bevoegd gezag daartoe niet besluit, godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs geen onderdeel is van het examen.

3. Een kandidaat is geslaagd met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de voorschriften uit artikel 3.47 Uitvoeringsbesluit WVO.

5.3 Bekendmaking uitslag

Zodra de uitslag ingevolge artikel 5.2 is vastgesteld, maakt de rector/directeur deze tezamen met de eindcijfers schriftelijk aan iedere kandidaat bekend, onder mededeling van hetgeen in artikel 5.4 is vermeld. De in de eerste volzin bedoelde uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 5.4, eerste lid, van dit reglement geen toepassing vindt.

5.4 Herkansing centraal examen (artikel 3.38 Uitvoeringsbesluit WVO)

5.4.1 De kandidaat heeft voor één vak waarin hij reeds examen heeft afgelegd, nadat de uitslag is vastgesteld, het recht in het tweede tijdvak, of indien de kandidaat verhinderd was en artikel 4.2.2 van toepassing is, in het derde tijdvak, opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan het centraal examen.

5.4.2 De kandidaat stelt de rector/directeur, vóór een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip, schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.

5.4.3 Het hoogste van de cijfers gehaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.

5.4.4 Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld volgens de uitslagregels en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.

- 5.4.5 Het eerste tot en met het vierde lid van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het afleggen van gespreid examen (artikel 6.2).

5.5 Diploma en cijferlijst (artikel 3.40 Uitvoeringsbesluit WVO)

- 5.5.1 De rector/directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat een cijferlijst uit waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
- a) de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen;
 - b) voor havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk;
 - c) voor vmbo-t het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk;
 - d) de beoordeling van het vak lichamelijk opvoeding in havo;
 - e) de beoordeling van het kunstvak Kckv en het vak lichamelijke opvoeding in vmbo-t;
 - f) de eindcijfers voor de examenvakken, alsmede;
 - g) de uitslag van het eindexamen.
- 5.5.2 De rector/directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens (CvTE), een diploma uit, waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken. Op het diploma vmbo is ook de leerweg vermeld die bij de uitslag is betrokken.
- 5.5.3 Duplicaten van afgegeven diploma's en cijferlijsten worden later niet verstrekt (artikel 3.51 Uitvoeringsbesluit WVO). De Minister van Onderwijs kan een schriftelijke verklaring verstrekken dat een document als bedoeld in het eerste lid is afgegeven. Deze verklaring heeft dezelfde waarde als dat document zelf. Een schriftelijke verklaring dat deze documenten zijn afgegeven kan uitsluitend door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) worden verstrekt. Bij de uitreiking van het diploma kan de school een aantal gewaarmerkte kopieën van het diploma uitreiken.
- 5.5.4 De rector/directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat die de school verlaat een complete cijferlijst uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:
- a) het vak of de vakken waarin de kandidaat examen heeft gedaan met de daarvoor behaalde cijfers;
 - b) de vakken van het schoolexamen met de behaalde cijfers, inclusief de onderdelen die met voldoende of goed zijn afgesloten. Deze complete cijferlijst komt overeen met deelcertificaten.

6. OVERIGE BEPALINGEN

6.1 Afwijking wijze van examineren bij handicap of ziekte (artikel 3.54 en 3.55 Uitvoeringsbesluit WVO)

- 6.1.1 De rector/directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de rector/directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij/zij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
- 6.1.2 De rector/directeur kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften aangegeven bij of krachtens het Uitvoeringsbesluit WVO, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in

Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is (artikel 3.55 Uitvoeringsbesluit WVO).

De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:

- a. het vak Nederlandse taal- en letterkunde;
- b. het vak Nederlandse taal;
- c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

6.1.3 De in het tweede lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.

6.1.4 De rector/directeur doet van elke afwijking ingevolge dit artikel mededeling aan de inspectie.

6.2 Spreiding voltooiing eindexamen (artikel 3.56 Uitvoeringsbesluit WVO)

6.2.1 De rector/directeur kan, de inspectie gehoord hebbend, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en ten aanzien van een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar wordt afgelegd. We spreken van afleggen van gespreid examen.

6.2.2 De rector/directeur geeft hiervoor toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan de rector/directeur afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.

6.2.3 De herkansingsregeling voor het centraal examen (artikel 5.4) is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het recht op herkansing ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.

6.2.4 De rector/directeur en de secretaris van het examen stellen de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen met overeenkomstige toepassing van artikel 5.2.

6.2.5 Versneld examen. In afwijking van artikel 4.2, kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen (artikel. 2.56 lid 4 WVO). Bij toepassing van 6.2.5 wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.

6.3 Bewaren examenwerk (artikel 4.39 Uitvoeringsbesluit WVO)

Het werk van het centraal examen wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de rector/directeur, ter inzage voor belanghebbenden.

6.4 Maatwerkdiploma

Leerlingen hebben, bij gebleken geschiktheid, in principe de mogelijkheid om voor één of meer vakken eindexamen af te leggen op het naastliggende hogere onderwijsniveau of leerweg dan waarvoor ze ingeschreven staan. Voor deze leerlingen wordt een op dat hogere niveau afgestemd apart schoolexamenprogramma opgesteld met een voor dit vak aangepast PTA. Leerlingen die gebruik maken van deze mogelijkheid, ontvangen een zogenaamd maatwerkdiploma waarop staat vermeld welk(e) vak(ken) zij op het hogere niveau hebben afgesloten.

Bij het centraal examen behoudt een leerling die in het 1^e tijdvak in een vak examen aflegt op het hogere niveau altijd het recht om in dat vak alsnog het eindexamen af te leggen op het oorspronkelijke lagere niveau in een ander tijdvak. Deze mogelijkheid wordt niet als herkansing gezien.

7. SLOTBEPALINGEN

- 7.1 Dit examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting worden door de rector/directeur voor 1 oktober van het cursusjaar waarin het examen wordt afgelegd, toegezonden aan de inspectie en aan de kandidaten bekend gemaakt.
- 7.2 In die gevallen waarin dit reglement niet voorziet, is het bepaalde in de Wet voor het Voortgezet Onderwijs 2020 (WVO) en het Uitvoeringsbesluit WVO van toepassing.
- 7.3 In alle gevallen waarin dit reglement noch de WVO en het Uitvoeringsbesluit WVO voorziet, beslist de rector/directeur, gehoord hebbende de examencommissie.